

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS NARIO
MAKSIMO REZNIKOVO**

**VERTINIMO IŠVADA
DĖL ŽIEMGALOS VAKARINĖS APYGARDOS NR. 46 RINKIMŲ KOMISIJOS
2020 M. SPALIO 11 D. SPRENDIMO „DĖL LIUDO JONAIČIO GALIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 5¹ STRAIPSNIO 1 DALIES NUOSTATŲ
PAŽEIDIMO“**

2021 m. vasario 25 d. Nr. 3-34 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. spalio 13 d. (reg. Nr. 1-4624(7.9)) gavo Žiemgalos vakarinės apygardos Nr. 46 rinkimų komisijos (toliau – Žiemgalos vakarinė ARK) 2020 m. spalio 11 d. posėdžio protokolą Nr. 10 „Dėl Liudo Jonaičio galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimo“, kuriuo patvirtinta Žiemgalos vakarinės ARK sudarytos papirkimų tyrimo grupės 2020 m. spalio 8 d. išvada „Dėl Liudo Jonaičio galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio nuostatų pažeidimo“ (toliau – Tyrimo grupės išvada). Tyrimo grupės išvadoje konstatuojama, kad kandidatas į Lietuvos Respublikos Seimo narius Liudas Jonaitis nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nurodyto draudimo papirkti rinkėjus ir balsavimo teisę turinčius asmenis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo (toliau – Įstatymas) 5¹straipsnio 3 dalimi ir Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 „Dėl Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 40 ir 41 punktais, teikiama išvada dėl Žiemgalos vakarinės ARK 2020 m. spalio 11 d. posėdžio protokolo Nr. 10 „Dėl Liudo Jonaičio galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimo“.

1. Tyrimo objektas

1.1. VRK persiųstas Žiemgalos vakarinės ARK 2020-09-13 (reg. Nr. 1-3315(7.9)) pranešimas, kuriame nurodoma, kad „noriu pranešti, kad kandidatas galimai papirkinėja rinkėjus. Kandidatas Žiemgalos apygardoje Liudas Jonaitis dalija Vyčio ženkliukus, juos duoda visiems – per Žagarės vyšnių festivalį, per rudens šventes, net prekeiviams dalino. Jis tai daro nuolatos, visų švenčių metu. Paskutiniu metu nebefiksuoju, bet turiu iš anksčiau užfiksuotų įrodymų. Bet rugsėjo 6 dienos įrašė Facebook jis vėl stovi su maišeliu rankose. Taip pat renginio metu jis kvietė žmones į Seimą, į ekskursiją. Renginys vyko rugpjūčio pradžioje. Kvietė atvykti iki rinkimų, pasakė net datą. Paminėjo, kad jei neatvyks iki rinkimų, tada kviečiu balsuoti už jį ir atvykti po rinkimų. Tai, mano nuomone, yra tiesioginis kvietimas už jį balsuoti ir rinkėjų papirkimas. Kviečiu pažiūrėti šio

kandidato Facebook profilį, pasidomėti, kiek jis perka Vyčio ženkliukų ir kitų suvenyrų iš Seimo parduotuvės, pasidomėti kaip juos naudoja. Prašau patikrinti, ar L. Jonaitis nepapirkinėja rinkėjų, ar nepažeidžia agitacijos reikalavimų, ar nesidaro sau politinės reklamos naudodamas parlamentinei veiklai skirtas lėšas, kada dovanoja Seimo dovanas visiems iš eilės sutiktiems žmonėms. Jau tikrai nusibodo nuolatinis dovanų dalijimas. Žinau, kad negalima dovanoti dovanų per rinkimų kampaniją. Pridedu video iš renginio ir kelias nuotraukas iš jo paskyros“.

2. Atlikto tyrimo procedūrų vertinimas

2.1. Žiemgalos vakarinės ARK tyrimo grupė sudaryta nepažeidžiant Aprašo 16 punkto reikalavimų.

2.2. Tyrimas atliktas Aprašo 24 punkte nustatytais terminais.

2.3. Tyrimo metu apklausti visi asmenys, galėję suteikti tyrimui reikšmingos informacijos, ir iširti visi įrodymai, galėję turėti reikšmės priimant sprendimą.

2.4. Žiemgalos vakarinės ARK tyrimo grupės 2020-10-08 išvada ir Žiemgalos vakarinės ARK 2020-10-11 sprendimas VRK perduoti Aprašo 34 punkte nustatytais terminais.

2.5. Liudas Jonaitis buvo tinkamai informuotas apie atliekama tyrimą, turėjo galimybę teikti paaiškinimus.

3. Tyrimo metu nustatytos sprendimui priimti reikšmingos faktinės aplinkybės

3.1. 2020-04-10 prasidėjo 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija. Liudas Jonaitis įregistruotas Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatu vienmandatėje Žiemgalos vakarinės rinkimų apygardoje Nr. 46 (kandidato pareiškiniai dokumentai įteikti 2020 m. liepos 7 d.).

3.2. Pranešime pridėtos nuotraukos, galimai iš socialinio tinklo Facebook, kuriose matomas skelbimas, kurio turinys „Šiandien sveikinome Joniškio rajono savivaldybės Kanceliarijos skyriaus darbuotoją Irmą Valuodzę ir dėkojome jai už nepriekaištingą, kompetentingą, pareigingą ir profesionalų darbą“, po skelbimu publikuojamos trys nuotraukos: pirmoje matoma, kad L. Jonaitis I. Valuodzei teikia baltos spalvos aplankalą su Lietuvos Respublikos Seimo atributika; antroje – L. Jonaitis stovi kartu su I. Valuodze, kurios rankose yra baltos spalvos aplankalas su Lietuvos Respublikos Seimo atributika ir nedidelė dėžutė; trečioje – L. Jonaitis, I. Valuodzė, kurios rankose, be jau minėtų dovanų, yra gėlės ir galimai įrėmintą „Tautiška giesmė“, ir Joniškio rajono savivaldybės meras Vitalijus Gailius. Be to, prie pranešimo buvo pridėtas vaizdo įrašas, darytas renginio metu, ant scenos matyti daug stovinčių žmonių, kurių rankose baltos spalvos segtuvai su Lietuvos Respublikos Seimo atributika, taip pat ant scenos stovi L. Jonaitis, rankose laikydamas įrėmintą paveikslą, bei sako: „Mielieji, nuoširdus ačiū pagrindiniam šio renginio organizatoriui Joniškio kultūros centro Kirnaičių ir Jakiškių skyrių režisieriui Gediminui Andrašiūnui už tokią mūsų gražią popietę. Na, ir noriu čia visiems susirinkusiems, ne tik dalyviams, bet ir visiems

susirinkusiems, įteikti tokį kvietimą ekskursijai į Seimą. Jei nespėsit iki spalio 11 d., o jei išrinksit kitai kadencijai, tai keturis metus lauksiu“ ir minėtą paveikslą įteikia G. Andrašiūnui.

3.3. 2020 m. rugsėjo 28 d. elektroniniu paštu liudas.jonaitis@seimas.lt buvo išsiųstas raštas-paklausimas Nr. S-6 „Dėl galimo rinkėjų papirkimo“ Lietuvos Respublikos Seimo nariui L. Jonaičiui.

3.4. 2020 m. rugsėjo 29 d. buvo gautas Lietuvos Respublikos Seimo nario atsakymas Nr. SN(10.5)-S-14 „Dėl galimo rinkėjų papirkimo“, kuriame L. Jonaitis nurodė, kad:

3.4.1. „Lietuvos Respublikos Seimo narių lėšų su parlamentine veikla susijusioms išlaidoms skyrimo, naudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. gegužės 11 d. sprendimu Nr. SV-S-1526, nustatoma lėšų su Seimo narių parlamentine veikla susijusioms išlaidoms skyrimo, naudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarka. Kiekvienam Seimo nariui skiriama Lietuvos Respublikos Seimo statuto 15³ straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio suma, t. y. 0,8 VMDU dydžio suma. Minėto aprašo 8.3 punkte yra pažymima, kad su Seimo nario parlamentine veikla susijusioms išlaidoms priskiriama „knygų, gėlių ir suvenyrų įsigijimo išlaidos“. Taigi, L. Jonaitis, kaip Seimo narys, turi teisę savo nuožiūra įsigyti suvenyrų su Lietuvos valstybės ar Seimo simbolika ir įteikti juos renginių metu ar kitomis progomis iš Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos sandėlio, skirto kanceliariinėms/reprezentacinėms prekėms įsigyti.

L. Jonaitis pažymi, kad renginiuose yra kviečiamas, dalyvauja ir pristatomas tik kaip Seimo narys. Užfiksuotoje šventėje L. Jonaitis taip pat dalyvavo kaip Lietuvos Respublikos Seimo narys, buvo pristatytas tik kaip Lietuvos Respublikos Seimo narys, politinė partija nebuvo minima, taip pat nebuvo jokios politinės partijos atributikos.

3.4.2. „Ženkliukas „Vytis“ su dirbtinės odos dovanų dėžute ir Lietuvos Respublikos Seimo logotipu buvo ir yra įteikiami asmenims, kurie savo darbu ir/ar visuomenine, kultūrine, pilietine veikla yra nusipelnę Lietuvai ar jos gerovei, mano atstovaujamaam Žiemgalos kraštui.<...> Lietuvos Respublikos Seimo Etikos ir procedūrų komisija 2020 m. birželio 19 d. yra teikusi Vyriausiajai rinkimų komisijai raštą Nr. V-2020-3311 „Dėl Seimo narių lėšų su parlamentine veikla susijusioms išlaidoms naudojimo politinės kampanijos metu“, kad „Seimo nariai, vykdydami Seimo nario pareigas, turi teisę įsigyti suvenyrų su Lietuvos valstybės ar Seimo simbolika ir įteikti juos renginiu metu ar kitomis progomis“. Nuo 2020 m. balandžio 10 d. buvo įsigyti 45 Vyčio ženklukai ir įteikti nusipelnusiems asmenims, pažymint jų veiklą Lietuvos labui, Žiemgalos kraštui“. Sąskaitos deklaruotos parlamentinių lėšų ataskaitose.

3.4.3. Jonišio kultūros centro Kirnaičių ir Jakiškių režisieriui G. Andrašiūnui buvo padėkota už Jonišio krašto garsinimą ir reprezentavimą ir buvo įteiktas paveikslas (LR Seimas). Kvietimas atvykti į Lietuvos Respublikos Seimą nebuvo dovanotas. Buvo tik žodinis kvietimas atvykti į Seimą, nes tai yra puiki proga pamatyti Seimo nario darbo vietą, Seimo posėdžių salę,

susipažinti su Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimui svarbiomis erdvėmis – Kovo 11-osios Akto sale, Konstitucijos sale, Laisvės gynėjų galerija, bet nebuvo jokios kalbos, kad kelionė bus kompensuota ar apmokėta. Ekskursijas veda Seimo lankytojų centro darbuotojai. L. Jonaičio vardu nebuvo nei apmokėtos transporto paslaugos, nei apmokėti bilietai.

3.4.4. 2019 m. gruodžio 12 d. vyko Jaunimo apdovanojimų vakaras „Jaunosios žvaigždutės 2019“ ir vakaro laureatams buvo įteiktas Seimo nario vardinis prizas – kvietimas atvykti į Vilnių, aplankant Lietuvos Respublikos Seimą, tačiau dėl COVID-19 pandemijos laimėtojai šiuo kvietimu dar nepasinaudojo.

3.5. 2020 m. rugsėjo 29 d. elektroniniu paštu kirgedutis@gmail.com buvo išsiųstas raštas-paklausimas Nr. S-7 „Dėl galimo rinkėjų papirkimo“ G. Andrašiūnui.

2020 m. rugsėjo 30 d. gautas atsakymas, kuriame nurodoma, kad „padėką gavo už kolektyvo „Klėčia“ pasirodymą šventėje. Kita dovana, kaip renginio organizatoriui ir vedėjui – Seimo rūmų paveikslas. Kitokių dovanų ar kvietimų negavo“.

3.6. 2020 m. rugsėjo 29 d. elektroniniu paštu irma.valuodze@joniskis.lt buvo išsiųstas raštas-paklausimas Nr. S-8 „Dėl galimo rinkėjų papirkimo“ I. Valuodzei.

2020 m. rugsėjo 30 d. gautas atsakymas, kuriame teigiama, kad 2020 m. vasario mėnesį buvo išplatintas kvietimas dalyvauti siūlant kandidatus konkursui „Metų valstybės tarnautojas 2019“. Bendradarbių I. Valuodžė buvo pasiūlyta pretendentė minėto konkurso nominacijai. Konkurso „Mūsų valstybės tarnautojas 2019“ nominantai buvo apdovanoti Joniškio miesto šventės metu. Iškilmingo konkurso „Mūsų valstybės tarnautojas 2019“ nominantų apdovanojimo šventėje I. Valuodžė dalyvauti negalėjo, tad 2020 m. liepos 24 d. darbe buvo pasveikinta. Seimo narys L. Jonaitis įteikė padėkos raštą ir Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimo 30-mečio ženklelį. Iš Seimo nario L. Jonaičio jokių dovanų nėra gavusi.

4. Tyrimo metu atlikto teisinio vertinimo pagrįstumo vertinimas

4.1. Vadovaujantis Įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalimi, L. Jonaičio veika formaliai atitinka rinkėjų papirkinėjimą, nes Vyčio ženkliukai, austas Lietuvos Respublikos Seimo rūmų paveikslas, kvietimas atvykti į Lietuvos Respublikos Seimą buvo įteikti rinkėjams ar rinkimų teisę turintiems asmenims politinės kampanijos metu. Tačiau, atsižvelgiant į Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2020 m. birželio 19 d. išaiškinimą, kad Seimo nariai, vykdydami Seimo nario pareigas, turi teisę įsigyti suvenyrų su Lietuvos valstybės ar Seimo atributika ir įteikti juos renginių metu ar kitomis progomis. Papirkimų tyrimų grupė vadovavosi VRK formuojama praktika (VRK 2020 m. rugpjūčio 20 d. sprendimu Nr. Sp-129 ir 2020 m. rugsėjo 10 d. sprendimu Nr. Sp-171, kur analogiškais atvejais VRK nepriėmė sprendimų pripažinti, kad buvo padaryti Įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies pažeidimai), darytina išvada, kad L. Jonaitis neturėjo tiesioginės tyčios papirkinėti rinkėjus. L. Jonaitis nuo pat 2019 m. rugsėjo 26 d., kai davė priesaiką Lietuvos Respublikos Seime, atlikdamas

savo, kaip Seimo nario pareigas, aktyviai dalyvavo susitikimuose su rinkėjais, įvairiuose renginiuose, susitikimuose, konkursuose, šventėse ir pan., kurių metu teikė dovanas ir (ar) suvenyrus su Lietuvos valstybės ar Seimo atributika. Seimo narys, turėdamas Seimo Etikos ir procedūrų komisijos išaiškinimą, kad Seimo nariai, vykdydami Seimo nario pareigas, turi teisę įsigyti suvenyrų su Lietuvos valstybės ar Seimo atributika ir įteikti juos renginių metu ar kitomis progomis, buvo įsitikinęs, kad jis dovanas ir (ar) suvenyrus dovanoja teisėtai, nepažeisdamas jokių teisės aktų, t. y. L. Jonaičio veikoje nėra tiesioginės tyčios papirkinėti rinkėjus.

Tyrimo grupė, įvertinusi visą tyrimo metu surinktą medžiagą, Seimo nario L. Jonaičio pateiktus paaiškinimus, vadovaudamasi Aprašo 29 punktu, protingumo ir sąžiningumo principais, daro išvadą, kad Lietuvos Respublikos Seimo narys, kandidatas į Lietuvos Respublikos Seimo narius Žiemgalos vakarinėje apygardoje Nr. 46 Liudas Jonaitis nepažeidė Įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nurodyto draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis.

5. Išvada

5.1. Žiemgalos vakarinės ARK 2020-10-11 posėdžio metu priimtas sprendimas, kuriuo pritarta Žiemgalos vakarinės ARK tyrimo grupės 2020-10-08 išvadai, kad Liudas Jonaitis nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nurodyto draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis, yra priimtas laikantis nustatytų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo procedūros reikalavimų, surinkus ir objektyviai išnagrinėjus visas tyrimui reikšmingas aplinkybes, tinkamai pritaikius galiojančio teisinio reguliavimo nuostatas, todėl nėra teisinio pagrindo šio sprendimo nepatvirtinti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Vyriausiajai rinkimų komisijai s i ū l o m a:

Patvirtinti Žiemgalos vakarinės apygardos Nr. 46 rinkimų komisijos 2020 m. spalio 11 d. posėdžio protokolo Nr. 10 sprendimą Nr. 10 „Dėl Liudo Jonaičio galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimo“.

Komisijos narys

Maksimas Reznikovas